

Ræktunarmál

Þemadagur 22.10.2013

Else Möller

Hvað eigum við að rækta og hvernig?

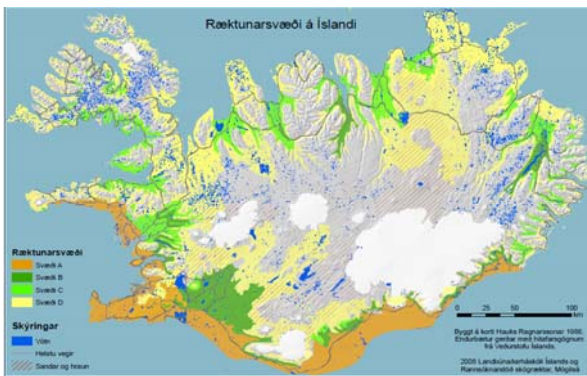

Kortíð er frá heimasíðu Yndisgróður <http://yndisgrodur.lbhi.is/Pages/1354>

Tegundanotkun

Mikilvægt að velja tegundir og kvæmi sem henta við vaxtarskilyrðin á svæðinu

Rauðgreni (<i>Picea abies</i>), Blágreni (<i>Picea engelmannii</i>) Stafafura (<i>Pinus contorta</i>) Fjallaþin (<i>Abies lasiocarpa</i>) Sitkagrein (<i>Picea sitchensis</i>)	} Algengar tegundir
Skógarfuru (<i>Pinus sylvestris</i>) Lindifuru (<i>Pinus cembra</i>) Döglingsvið (<i>Pseudotsuga menziesii</i>) Broddfura (<i>Pinus aristata</i>)	} Er ekki hægt að nota þessar tegundir?

Tegundaval

- Óstöðugra veðurfar vor og haust getur valdið miklu tjóni á nýgróðursetningum og því skiptir máli að finna tegundir og kvæmi með rétta eiginleika og aðlögunarhæfni
- Til að auka líkurnar á lifun er nauðsynlegt að velja tegundir og kvæmi sem hausta sig nógu snemma, brjóta ekki vetrardvalann ef hitinn hækkar tímabundið á haustin, og vakna ekki úr vetrardvalanum við fyrstu heitu dagana á vorin

---

Frostþol

- **Frostþol:** Ástand þar sem plantan er ónæg fyrir utanaðkomandi streitu (Frostþol er myndað í greni þegar toppsprotinn er orðin trékenndur)
- **Vetrardvali:** Ástand með takmarkaða efnaskiptavirkni í plöntunni (sá tími sem plöntuvefir geta vaxið en gera það ekki)
- **Síðvöxtur:** Ef plöntur brjóta dvalann ótímabært opnast brumin og byrja að vaxa (er mjög næmur fyrir frosti og kelur)

Frostferlið

- Frostþolsferlið byrjar þegar um 80-90% af heildar lengdarvexti er lokið
- Þá myndast brumin
- Síðan gildnar stofninn (þvermáls- aukning)

Frostferlið

Síðast lýkur brum-mynduninni og barr snýst í kringum brumið til að vernda það fyrir hnjaski (Venjulega í lok september á Ísl.)

Rótavöxturinn heldur áfram þar til jarðvegshitinn verður of lágur

---

Vaxtarferlið byrjar

Hækkandi vorhiti hvetur tréð til að brjóta brum-
dvalann og brumstækkun og brumlenging
fer af stað

Á þessum tíma eru trén mjög viðkvæm
fyrir frosti, sérstaklega síðbúnu vorfrosti
og/eða sumarfrosti
Hættan á frostskeiddum á vorin eykst
ef seint er borið á árið áður, við þurrka og
við óhóflegt vindálag

“Uppsöfnuð vaxtargeta”

eng. Pre-determined growth

- Toppbrumin hjá furu eru meira áberandi en hjá greni
- Ástand brumsins, hvort það er heilt og fallett eða lítið og lélegt, ákvarðast af síðasta vaxtartímabili
- Ástand brumsins má nota sem spá fyrir komandi ársvöxt

Ástand trésins Að utan (útlit) og innan (næringarástand)

Barrsni er
góð en dýr
aðferð

Grunnnæringarefni (Macro nutrient)	Viðmiðunargildi fyrir greni og furu í %	Virkni	Skortseinkenni
N (köfnunarefni):	1,6-2,0	Mikilvæg við ljóstillifun og vöxt. Er í blágrænu (chlorophyl)	Gult barr, sprota eða tré, litill vöxtur og rytjulegur (chlorosis /fól).
P (fosfór):	0,16-0,22	Mikilvægt byggingarefni Breytir vaxtarlagi	Ljósgrænt, gult barr á eldri nálum, stundumblár blær
K (kali):	0,45-0,9	Mikilvægt í öndun og ljóstillifun	Gult barr sérstaklega ytri heilmingur barrsins (necrosis /kal)
Ca (kalsíum):	0,3-2,0	Mikilvægt fyrir vöxt	Vaxtarhömlun
Mg (magnesium):	0,09-0,13	Mikilvæg við öndun og ljóstillifun. Er í blágrænu	Trén verða fól

---

Áburðarpörf

- Gefa lítinn áburð fyrstu árin
- Best að nota áburð með lágu N fyrstu árin
- T.d. Græði 1 N-P-K (14-3-18) (10 g / plöntu á að daga)
(Hátt N getur leitt til skorts á Mg, K, Mn og Fe í jólatrjám)
- Gefa áburð eins snemma og hægt er (maí)
- Auka áburðargjöf síðustu árin
- Til að bæta litinn fyrir lokahögg:
  - N áburður
  - Mg áburður (Kíssarit)

Samantekt

- Velja tegundir og kvæmi sem henta
- Vanda val á ræktunarsvæði
- Dreifa áburði eftir þörfum
- Kanna jarðvegsgerð (jarðvegssýni) og ástand trjáa (barrsýni)
- .....
- .....
- Skordýrvandamál? Permethin
